O MINUNATĂ CĂLĂUZĂ A MUNCII ŞTIINŢIFICE *)

DE

ACADEMICIAN TRAIAN SĂVULESCU
PREŞEDINTELE ACADEMIEI R.P.R.

S'au împlinit doi ani dela publicarea genialei lucrări a lui I. V. Stalin « Marxismul şi problemele lingvisticii ».

In acest scurt interval, imensa însemnătate a acestei lucrări s'a vădit tot mai mult; lucrarea tovarăşului Stalin a marcat un punct de cotitură în ştiinţa limbii, deschizându-i larg căile unui continuu progres pe baza materialismului dialectic, a dat un uriaş avânt desvoltării ştiinţei din U.R.S.S., din ţările de democraţie populară şi constitue un îndreptar măreţ în lupta oamenilor de ştiinţă progresişti din lumea întreagă. « Marxismul şi problemele lingvisticii » este astăzi o lucrare de căpătâi pentru oamenii de ştiinţă care îşi consacră eforturile activităţii paşnice creatoare, progresului societăţii.

Rezolvând problemele fundamentale ale lingvisticii, marele corifeu al ştiinţei, I. V. Stalin, a îmbogăţit cu teze de o excepţională însemnătate teoretică şi practică tezaurul concepţiei materialist-dialectice, a desvoltat în mod genial învăţătura marxistă despre baza şi suprastructura societăţii, elaborând o teorie unitară şi completă despre suprastructură, despre uriaşul rol activ pe care îl îndeplineşte în societate.

Apariţia genialei opere a tovarăşului Stalin a dat un puternic avânt şi a devenit o călăuză permanentă în munca ştiinţifică a Academiei Republicii Populare Române.

Academia R.P.R. a convocat o sesiune generală ştiinţifică în Martie 1951 şi în lumina lucrării tovarăşului Stalin despre marxism în lingvistică, a analizat întreaga ei activitate, stabilindu-şi sarcinile ei de viitor în slujba construirii socialismului.

*) Articol apărut în ziarul « Scânteia » Nr. 2379 din 20 Iunie 1952.

BDD-A10158 © 1952 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 01:55:50 UTC)

Academia R.P.R. îşi pune ca principală sarcină contribuţia cât mai puternică a construirea şi desvoltarea bazei şi suprastructurii socialiste. Călăuzindu-se după învăţăturile tovarăşului Stalin, după exemplul măreţ al ştiinţei sovietice şi îndrumată cu dragoste de Partidul Muncitoresc Român, Academia orientează pe oamenii de ştiinţă să lege strâns munca teoretică de problemele practicii, să ajute prin cercetările ştiinţifice la rezolvarea marilor probleme ale construirii socialismului, la înfăptuirea politicii partidului, de industrializare socialistă şi electrificare a ţării, de desvoltare şi reconstrucţie a agriculturii pe baza socialismului.

Planurile de lucru ale Academiei R.P.R. pe anul 1951, ca şi pe anul 1952, au fost alcătuite în colaborare cu ministerele, întreprinderile şi institutele de proiectări, în colaborare cu oamenii practicii, pe baza principiului stalinist al legăturii organice între ştiinţă şi producţie. In felul acesta, s'au creat condiţii pentru o mai directă şi mai rodnică participare a oamenilor de ştiinţă la rezolvarea problemelor tehnico-ştiinţifice ale procesului de producţie din fabrici, uzine, de pe şantierele construcţiilor socialismului, canalul Dunăre-Marea Neagră, hidrocentrala « V. I. Lenin », etc.

Călăuzindu-se după exemplul măreţelor realizări ale ştiinţei sovietice şi aplicând într'o măsură mai largă cuceririle ei, oamenii de ştiinţă au obţinut o serie de rezultate însemnate în lupta pentru desvoltarea forţelor productive ale patriei noastre.

Astfel, în fizică, metalurgie, energetică, mecanică, au fost elaborate proiecte pentru diferite aparate necesare industriei socialiste. Aceste proiecte au şi fost predate pentru a fi introduse în producţie, ministerelor şi întreprinderilor respective. In geologie, s'au făcut prospecţiuni de zăcăminte importante, necesare desvoltării industriei grele.

Cercetările în domeniul agrobiologiei şi agrotehnicii, pe baza principiilor lui Miciurin şi Lîsenco, contribue la creşterea şi îmbunătăţirea calitativă a producţiei agricole. In domeniul medicinii, s'au elaborat măsuri de protecţie contra unor boli profesionale, s'au introdus noi metode de tratare a unor boli, etc., ceea ce a contribuit la creşterea nivelului sanitar al poporului muncitor.

Analizând critic şi autocritic realizările obţinute, precum şi lipsurile activităţii pe tărâmul ştiinţei, Sesiunea Academiei R.P.R. din Martie 1952 prin Hotărîrea adoptată, a stabilit o serie de măsuri concrete pentru îmbunătăţirea cercetării ştiinţifice în ţara noastră — şi îndeosebi pentru legarea şi mai strânsă a muncii ştiinţifice cu sarcinile construcţiei socialiste. In această privinţă este deosebit de însemnată Hotărîrea Sesiunii de a se înfiinţa un « Comitet de sprijinire a marilor construcţii ale socialismului şi a întreprinderilor de bază din R.P.R. ».

★

Lucrarea genială a tovarăşului Stalin, clarificând ştiinţific toate problemele fundamentale ale lingvisticii — problema esenţei limbii, a caracterului ei ca fenomen social, a căilor şi legilor ei de desvoltare, a raporturilor ei cu producţia şi cu gândirea, etc., etc. — a însemnat o cotitură radicală în ştiinţa limbii.

BDD-A10158 © 1952 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 01:55:50 UTC)

Academia R.P.R. s'a străduit să folosească acest tezaur de învăţătură pentru desvoltarea lingvisticii în ţara noastră. Pentru aplicarea învăţăturilor tovarăşului Stalin la studiul limbii române, pentru îmbunătăţirea metodelor de predare în şcoli a limbii române şi a limbilor materne ale minorităţilor naţionale, Academia R.P.R. a organizat în Iulie 1951 o sesiune specială a Secţiunii de Ştiinţă a limbii, Literatură şi Arte, împreună cu Ministerul Invăţământului Public şi cu Uniunea Scriitorilor. Desbaterile acestei sesiuni la care au participat, înafară de lingvişti, numeroşi profesori, învăţători, scriitori, oameni ai culturii, au subliniat din nou uriaşa importanţă a aplicării învăţăturilor cuprinse în lucrarea lui I. V. Stalin despre lingvistică, pentru desvoltarea şi justa orientare a ştiinţei limbii şi a tuturor ramurilor ştiinţei din ţara noastră.

La această sesiune, s'au precizat şi trasat sarcinile lingviştilor dela noi în legătură cu problemele învăţământului, întocmirea gramaticii, a proiectului de ortografie, a dicţionarului limbii române, redactarea manualelor şcolare de limbă şi literatură.

Sesiunea a obţinut rezultate rodnice prin faptul că ea a demascat şi combătut concepţiile idealiste în lingvistică, influenţele marriste, saussuriene, structuraliste, cosmopolite în lingvistica noastră, subliniind cu putere că aceste concepţii frânează desvoltarea lingvisticii.

După această sesiune, munca în domeniul lingvisticii a început să se învioreze. Majoritatea lingviştilor, înţelegând că lingvistica noastră a mers în trecut pe un drum greşit şi fiind hotărîţi să slujească poporul, au depus sforţări pentru însuşirea şi aplicarea învăţăturii staliniste despre limbă. S'au obţinut o serie de realizări; programele de predare a limbii române şi a minorităţilor naţionale în şcolile medii, precum şi planurile de învăţământ pentru institutele superioare, au fost restructurate; în programul şcolar în clasa a XI-a s'au introdus lecţii speciale, care tratează despre învăţătura stalinistă cu privire la lingvistică; dicţionarul limbii române în curs de întocmire de către Academia R.P.R. a fost supus unei revizuiri radicale, urmând ca un volum să fie publicat încă în anul acesta; a fost întocmit proiectul de ortografie a limbii române pe care Academia R.P.R. îl supune unei largi discuţii publice.

In obţinerea acestor realizări, rolul hotărîtor îl are orientarea ideologică materialistă care este însuşită de tot mai mulţi oameni de ştiinţă, în deosebi în urma studierii şi discutării lucrării tovarăşului Stalin despre lingvistică.

Indrumând şi sprijinind puternic şi multilateral activitatea ştiinţifică din ţara noastră, Partidul Muncitoresc Român învaţă pe oamenii de ştiinţă să aşeze la temelia întregii lor activităţi concepţia materialismului dialectic. Incă în 1948, la prima sesiune generală a Academiei R.P.R. tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej a arătat că cercetătorii din ţara noastră vor găsi în ştiinţa marxist-leninistă o călăuză sigură, un sprijin pentru eliminarea influenţelor culturii burgheze — şi că, punând la temelia activităţii lor materialismul dialectic, oamenii de ştiinţă vor contribui la creşterea avântului ştiinţific în patria noastră.

BDD-A10158 © 1952 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 01:55:50 UTC)

In opera sa « Marxismul şi problemele lingvisticii » I. V. Stalin subliniază importanţa deosebită a luptei de opinii, rolul criticii şi autocriticii în desvoltarea oricărei ştiinţe.

Tovarăşul Stalin înfierează cu putere pe acei oameni de ştiinţă « daţi cu lac » care nu suferă critica şi nu vor să-şi lichideze greşelile, care tind să se închidă în carapacea lor şi creează o atmosferă de gâtuire a criticii şi autocriticii.

Urmând îndemnul tovarăşului Gh. Gheorghiu-Dej de a folosi din plin această învăţătură de mare însemnătate a tovarăşului Stalin şi inspirându-se din marile desbateri ştiinţifice din U.R.S.S., Academia R.P.R. urmăreşte ca schimbul creator de păreri în problemele ştiinţifice, critica şi autocritica să constitue o parte integrantă, o metodă obişnuită în activitatea şi viaţa institutelor noastre de cercetări.

Introducerea şi folosirea tot mai curajoasă a criticii a contribuit în mare măsură la progresele făcute în lupta pentru lichidarea lipsurilor pe care le mai avem, pentru orientarea ideologică justă, materialistă a ştiinţei, pentru combaterea şi lichidarea rămăşiţelor idealismului şi cosmopolitismului în diferite domenii ale ştiinţei.

Hotărîrea Sesiunii Academiei R.P.R. din Martie a. c. subliniază că, « numai printr'o atitudine combativă de pe poziţiile materialismului consecvent şi a ştiinţei adevărate, pot fi izgonite din ştiinţă, idealismul şi metafizica ». Situându-se pe aceste poziţii, numeroşi oameni ai ştiinţei au scos la iveală şi au criticat o serie de lipsuri existente încă în activitatea ştiinţifică, au luat atitudine fermă împotriva rămăşiţelor şi influenţelor idealiste şi cosmopolite din diferite ramuri ale ştiinţei. A reeşit că, în activitatea Institutului de Lingvistică din Bucureşti şi în munca unor lingvişti ca Al. Rosetti, Al. Graur, Iorgu Iordan, există deficienţe deosebit de serioase. Având o poziţie antiştiinţifică, idealistă şi retrogradă, precum şi o atitudine intolerantă faţă de critică, ei s'au pus în mod perseverent deacurmezişul eforturilor Academiei R.P.R. şi ale lingviştilor din ţara noastră de a desvolta cercetările în domeniul limbii pe singurul drum cu putinţă, pe drumul materialismului dialectic.

Având în vedere că poziţia acestor lingvişti a fost dăunătoare progresului culturii socialiste, Prezidiul Academiei R.P.R. a luat măsuri de reorganizare a conducerii Institutului de Lingvistică din Bucureşti, numind în fruntea acestuia cercetători hotărîţi să asigure, printr'o muncă însufleţită, plină de elan patriotic, orientarea justă şi desvoltarea lingvisticii noastre pe baza învăţăturilor marelui Stalin.

De asemenea Prezidiul Academiei R.P.R. a hotărît organizarea unei largi desbateri în jurul dicţionarului limbii române, revizuirea materialului adunat pentru atlasul lingvistic, etc. pentru a asigura înflorirea ştiinţei limbii în R.P.R.

In Sesiunea Academiei din Martie a. c., trecându-se în revistă succesele însemnate obţinute de oamenii de ştiinţă din ţara noastră în munca lor creatoare pusă în slujba poporului, au fost totodată desvăluite şi combătute unele influenţe

BDD-A10158 © 1952 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 01:55:50 UTC)

idealiste, machiste şi cosmopolite în fizică, rămăşiţe ale virchowismului şi morganismului în biologie şi medicină, unele infiltrări ale teoriei idealiste a mezomeriei în chimie, etc. Sesiunea a arătat că influenţa acestor teorii antiştiinţifice a împiedecat pe unii oameni de ştiinţă dela Institutul de Fizică, Inframicrobiologie, Biochimie, etc., să obţină rezultate mai remarcabile în munca ştiinţifică şi să contribue în mod mai eficace la rezolvarea sarcinilor construcţiei socialiste în patria noastră.

Invăţătura tovarăşului Stalin despre necesitatea aplicării creatoare a marxismului în toate domeniile ştiinţei, precum şi a folosirii sistematice a schimbului de păreri şi a luptei de opinii — condiţii fundamentale în desvoltarea ştiinţelor — constitue şi va constitui şi pe viitor pentru Academia R.P.R. un îndreptar de cel mai mare preţ. Recenta Sesiune a Academiei R.P.R. a şi luat o serie de măsuri cu privire la organizarea de sesiuni şi desbateri ştiinţifice — de pildă în domeniul tehnicii, al medicinei, — la activizarea şi înviorarea secţiunilor Academiei şi a Consiliilor Ştiinţifice ale Institutelor.

★

Geniala lucrare a tovarăşului Stalin « Marxismul şi problemele lingvisticii » este în întregime străbătută de nobila idee a folosirii ştiinţei în slujba progresului, a poporului muncitor, a socialismului şi a păcii.

Această idee înălţătoare, care luminează măreaţa misiune a ştiinţei de a uşura munca paşnică a omului, de a-i ridica neîncetat nivelul de trai, de a-l face stăpân şi transformator al naturii contrastează puternic, în special în zilele noastre, cu preocupările canibalice ale pseudo-savanţilor burghezi, reacţionari, din ţările capitaliste, aflaţi în slujba imperialismului american aţâţător la război.

Geniala intervenţie a tovarăşului Stalin pentru lămurirea problemelor de lingvistică în condiţiile în care în ţările capitaliste şi mai ales în S.U.A. bântue cu furie isteria războinică, este o strălucită dovadă a preocupărilor paşnice şi a nesdruncinatei încrederi pe care popoarele U.R.S.S. o au în triumful cauzei păcii.

Călăuzindu-se după învăţătura stalinistă despre locul şi rolul ştiinţei în societate, ştiinţa noastră luptă şi trebue să lupte tot mai ferm pentru întărirea şi desvoltarea bazei şi suprastructurii socialiste din patria noastră, trebue să ducă o luptă necruţătoare contra sălbăticiei imperialiste, să combată cu intransigenţă, fără şovăire, pseudoştiinţa burgheză, misticismul, obscurantismul şi influenţele lor — acestea fiind arme care pregătesc imperialismului american terenul agresiunii împotriva U.R.S.S. şi a ţărilor de democraţie populară.

La cea de a doua aniversare a apariţiei lucrării tovarăşului Stalin privitoare la marxism în lingvistică, Academia R.P.R., membrii şi colaboratorii săi ştiinţifici, precum şi toţi oamenii de ştiinţă cinstiţi din ţara noastră, mergând cu hotărîre pe drumul luminos pe care îi călăuzeşte partidul în frunte cu tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej, sunt mândri că se găsesc în slujba poporului, în slujba umanităţii, în slujba păcii, în slujba marilor idei de progres al căror stindard îl poartă genialul corifeu al ştiinţei, I. V. Stalin.

BDD-A10158 © 1952 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 01:55:50 UTC)